

Soru-Cevap

Soru: 22.03.2012'de rütbeli genç subaylar tarafından Mali Devlet Başkanı Amadou (Ahmedo) Toumani Toure'ye yönelik askerî bir darbenin gerçekleştiği ilan edilmiştir. Nitekim kendilerini "Devletin ve Demokrasinin Yeniden Tesisi Milli Komitesi (CNRDR)" olarak adlandıran darbecilerin sözcüsü Teğmen Amadou Konare, Mali televizyonu kanalıyla şöyle bir darbe açıklaması yayınlamıştır: "Komite... sorumluluğunu üstlenmeye ve yetersiz olan Amadou (Ahmedo) Toumani Toure'nin rejimine son vermeye karar vermiştir." Devlet başkanı Toumani Toure'nin, ikinci döneminin gelecek ay sona ereceği ve anayasaya göre üçüncü kez aday olma hakkının olmadığı da bilinmektedir...

Gelecek ay anayasal olarak uzaklaştırılmasını beklemek yerine bu subayların onu, darbeye uzaklaştırmalarında aceleci kılan şey nedir? Sonra bu, bölgesel olarak mı gerçekleşmiştir yoksa bunun ardında uluslararası bir odak var mıdır? Şayet varsa bu odak kimdir. Allah sizi hayırla mukafatlandırsın.

Cevap:

Evet, mevcut devlet başkanı Ahmedo Toumani Toure, 2002 yılında seçilmiş, 2007 yılında tekrar seçim yapılmış olup gelecek ayın 29'unda seçimlerin yapılacak olmasından dolayı da gelecek ay ikinci dönemi sona erecektir. 1992 yılında konulan Mali anayasasına göre de devlet başkanı üçüncü dönem için kendisini aday gösterememektedir. Ayrıca devrilen devlet başkanı, bu anayasayı geçersiz kılmakla suçlanacağı için üçüncü kez kendisini aday gösterme niyetinde olduğunu açıklayamamaktadır. Buda darbenin, görevinin bir ay sonra sona erecek olmasından dolayı "yetersiz olan devlet başkanının uzaklaştırılmasına" dair bir gerekçe olamayacağı anlamına gelmektedir. Dolayısıyla tüm bu karışıklıkların gerçekleştirilmesinin hiçbir anlamı yoktur!

Ancak bu mesele tüm boyutlarıyla düşünüldüğünde, önümüzdeki ay yapılması planlanan yeni devlet başkanlığı seçimlerine dönük seçimlerin gerçekleşmesinin engellenmesi ve ardından da yeni siyasî bir durumun ortaya çıkarılması amacıyla bu subayların, darbe için uluslararası odaklar tarafından harekete geçirildiği görülmektedir. Buda aşağıdaki hususlar dikkate alındığında ortaya çıkmaktadır:

1- Darbe lideri Yüzbaşı Amadou Haya Sanogo, 23.03.2012'de İspanyol haber ajansı "EFE" ile yaptığı röportajda, arkadaşlarıyla birlikte yaptığı darbe sürecini: "Gerekli bir adım olarak nitelendirdiğini ve otoriteyi, devlet başkanı Ahmedo Toumani Toure'nin devrilmesinin ardından ülkedeki mevcut bütün güçler arasındaki istişarelerin akabinde oluşturulacak yeni hükümete teslim etme niyetinde olduğunu açıklamış, otoritede kalmak istemediğini, gerek kendisi gerekse kendisiyle birlikte olanların, rejimin fesadından on yıl sonra Mali'de bir değişim gerçekleştirmek için bunu yaptıklarını ... devrik liderle diyalog kurma fırsatı olmadığı ve bu nedenle de ordu liderlerinin silaha sarılma kararı aldıklarını iddia etmiş ve her şeyin daha da kötüye gittiğini vurgulamıştır." Darbe lideri Yüzbaşının sözleri, inandırıcı değildir. Çünkü gelecek ay seçimler yapılacaktır. Dolayısıyla darbe yapmasının hiçbir gerekçesi olamaz. Ancak şayet liderlerin gelmemesi için bu seçimlerin gerçekleşmesinin engellenmesini istemekle birlikte onların gelmesini de istemiyorsa o başka. Ayrıca 1992'den bu yana siyasî güçler arasında açık bir çatışma bulunmamakla birlikte seçim süreçleri de normal bir şekilde yürümektedir...

2- Bu darbeye ilk tepki keskin bir şekilde Fransa'dan gelmiştir. Zira darbeyi şiddetle kınamış, Dışişleri Bakanı Alain Juppé lisanıyla, Mali'deki seçimlerin en kısa zamanda yapılması gerektiği çağrısında bulunmuş ve ülkesinin, "Mali ile olan tüm ilişkilerini askıya aldığını ve insanî yardımların devam edeceğini... ve terörle mücadele çalışmalarını sürdüreceğini" açıklamıştır. [22.03.2012 / AFP]

Fransa, Avrupa Birliğini takip etmektedir. Zira Avrupa Birliği Dışişleri Bakanı Catherine Ashton tarafından yayınlanan açıklamada şunlar geçmiştir: "Otoriteyi askerlerin devralmasını ve anayasanın askıya alınmasını kınarız... Mümkün olduğunda rejimin ve anayasanın iade edilmesi gereklidir." [22.03.2012 / AFP]

Aynı gün Fransa ve İngiltere, Güvenlik Konseyi tarafından darbeyi şiddetle kınayan ve anayasal düzene ve seçilmiş hükümete geri dönülmesine çağrıda bulunan bir kararın çıkarılması için koşuşturmuşlardır... Bunu ise ülkesinin konsey dönem başkanlığını yürüten İngiliz Büyükelçi Mark Lyall Grant takip etmiş ve şöyle demiştir: "Mali'de, derhal anayasal düzene ve demokratik seçilmiş hükümete geri dönülmelidir. Güvenlik Konseyi'nin on beş üyesi Mali'deki darbeyi kınamaktadırlar." Buda bu darbenin, Fransa ile Afrika'daki nüfuzlarını korumak için onunla ittifak eden Avrupalıların çıkarına olmadığını, bilakis nüfuzlarına karşı olduğunu göstermektedir.

3- Ancak Amerika'nın tepkisi ve darbeyi kınaması, Fransa ile Avrupa'nın ardından "dalgalı" olarak gelmiştir! Zira Amerika, Dışişleri Bakanı Sözcüsü Victoria Nuland lisanıyla şu açıklamada bulunmuştur: "Mevcut durum net değildir ve hızlı gelişmektedir... Sıkıntıların şiddetle değil diyalog yoluyla çözülmesi gerektiği inancındayız." [22.03.2012 / BBC] Bunun bir benzerini de Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Ban Ki-mun, yaptığı açıklamada zikretmiş ve açıklamada: "Sakinliğe ve anlaşmazlıkların demokratik yolla çözülmesine" davet etmiştir. Sözcülerinin açıklamaları darbenin onu, yani Amerika'yı rahatsız etmediğini göstermektedir. Aynı şekilde Amerikan siyasetine göre hareket eden Ki-mun'un açıklaması, bilakis Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü'nün, sıkıntıların diyalog yoluyla çözülmesi gerektiği şeklindeki sözünü zımnen teyit ettiğini göstermektedir. Onun gibi Ki-mun'un sözleri de Amerika'nın, darbeciler ile

seçilmiş hükümetin arasını eşit tuttuğunu ve sözüne göre sıkıntıların varlığından dolayı onlara isyan ve darbe hakkı verdiğini göstermektedir.

4- Son zamanlarda Amerika, Mali kuvvetleriyle terörle mücadele eğitimi yapmak ve isyancı guruplarla mücadele etmekle ilgili taktikler uygulamak için anlaşmalar yapmak yoluyla Mali’de kendisi için bir nüfuz oluşturmak üzere çalışmaya başlamıştır. Nitekim birtakım subayları seçerek eğitim için Amerika’ya göndermiştir. Zira el-Asr internet sitesi 24.03.2012’de, meşhur Amerikalı kaynaklardan isminin basına verilmemesini talep eden Amerikalı bir diplomatın şu şekilde bir açıklamada bulunduğu nakletmiştir: “Darbe lideri Yüzbaşı Amadou “Ahmedou” Haya Sanogo, Amerika Birleşik Devletleri’nde terörle mücadele etmek amacıyla askerî eğitim almak için Amerikan Büyükelçiliği tarafından elit subaylar arasından seçilmiştir.” Ve şöyle eklemiştir: “Sanogo, bir takım özel görevler için birçok kez Amerika’ya seyahate gitmiştir...”

5- Bu sırada Fransa, Mali ile olan siyasî, askerî ve ekonomik ilişkilerini ve aynı şekilde ona yönelik yardımlarını da askıya almıştır. Ancak Amerika, böyle bir değerlendirme beyan etmemiş ve 137 milyon dolar olan yıllık yardımlarını göndermiştir. Dahası Amerika Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Victoria Nuland; “Ülkesinin, Amerikan yardımlarını askıya almakla ilgili bir karar almadığını” vurgulamıştır. [el-Cezira / 23.03.2012] Buda Fransa’nın, darbe hakkındaki rahatsızlığının boyutunu ve bundan hoşnut olmadığını gösterdiği gibi Amerika’nın rahatsız olmadığını, dahası darbeden zımnen hoşnut olduğunu göstermektedir.

6- Tüm bu bahsettiklerimiz, Amerika’nın, bu İslam ülkesine nüfuz etmek, buradaki nüfuzunu genişletmek ve hala burada geniş bir nüfuzu sahip olan eski sömürgeci Fransa’nın yerine geçmek için Mali’de meydana gelen darbenin arkasında olduğuna işaret etmektedir. Zira Amerika, Mali’deki eski seçim süreçlerini bozmak istemektedir. Çünkü siyasî ortam, Fransa’yı takip etmekte olup bu darbe yoluyla Fransa siyasetine göre oyun oynama zihniyetine sahip Fransız ajanlarından oluşan oyuncuların tablosunu alt üst etmektedir. Hakeza Mali, “askerî” harekete tutunmasından dolayı Amerika’ya bağlı olup Fransa’nın inşa ettiği eski siyasî ortamın yeni duruma galip gelmesi çok zordur ve en fazla olabilecek şey ise Amerikan nüfuzu altındaki yeni yönetime etkisiz bir şekilde katılımdır.

7- Mali, İslamî bir ülke olup halkı ise yüz yıllar önce Müslüman olmuş ve şu andaki nüfusunun ezici çoğunlu da Müslümandırlar. Zira Müslümanların oranı, %90 küsura ulaşmıştır. 19. asrın sonlarında sömürgeci Fransızlar burasını işgal etmişler ve 1904 yılında da kendilerine ilhak olduğunu ilan etmişlerdir. Ayrıca 1960 yılında buraya şekli bir bağımsızlık vermişlerdir. Dahası bu ülke, altın, fosfat, kaolin, boksit, demir, uranyum ve benzeri birçok madenî servetleri olan zengin bir ülkedir. Nitekim son zamanlarda “özellikle Fransa olmak üzere Avrupa’nın” olduğu eski sömürgeciler ile “Amerika’nın” olduğu yeni sömürgeci arasındaki buraya yönelik uluslararası çatışma şiddetlenmiştir...

Hakeza İslamî ülke, bütün açgözlülerin bir avı haline gelmiştir. Buda; parçalanmışlığın ardından kendilerini birleştirecek ve zilletin ardından kendilerini izzetlendirecek **Hilafet Devleti**’ni yeniden kurmak için çalışmak yerine Müslümanların parçalanmış olmalarından ve İslam’dan başkasıyla yönetilmelerinden dolayıdır. Zira onların, elli küsur devlet ve devletçikler yoluyla yönetildiklerini ve yöneticilerinin insanların işlerini gözetmedikleri, bilakis sömürgeci kafirlerin çıkarlarını gerçekleştirdikleri görülmektedir... Böylece Müslümanlar, izzet sebeplerini kaybetmelerinin ardından zelil bir hale düşmüşler ve yiyicilerin [oburların] tabakları üzerine üşüştikleri gibi ümmetlerin üzerlerine üşüştikleri bir hale gelmişlerdir. Halbuki onlar, peygamberleri tarafından dünyanın en hayırlıları olmakla birlikte dünyaya, davet ve cihat yoluyla hak risaleti taşımaktaydılar... Zira Resulullah [Sallallahu Aleyhi ve Sellem], şu kavliyle ne kadar da doğru söylemiştir:

يُوشِكُ أَنْ تَدَاعَى عَلَيْكُمْ الْأُمَمُ كَمَا تَدَاعَى الْأَكَلَةُ عَلَى قَصْعَتِهَا، فَقَالَ قَائِلٌ: وَمِنْ قَلَّةٍ نَحْنُ يَوْمَئِذٍ؟ قَالَ بَلْ أَنْتُمْ يَوْمَئِذٍ كَثِيرٌ وَلَكِنَّكُمْ غَتَاءَ كَغَتَاءِ السَّيْلِ، وَلَيَنْزِعَنَّ اللَّهُ مِنْ صُدُورِ عَدُوِّكُمْ الْمَهَابَةَ مِنْكُمْ وَلَيَقْذِفَنَّ اللَّهُ فِي قُلُوبِكُمُ الْوَهْنَ، فَقَالَ قَائِلٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَا الْوَهْنُ قَالَ حُبُّ الدُّنْيَا وَكَرَاهِيَةُ الْمَوْتِ **“Yiyicilerin (oburların) tabakları üzerine üşüşmeleri gibi ümmetlerin (diğer milletlerin) sizin üzerinize üşüşmeleri yakındır.”** Birisi dedi ki: “Ya Resulullah! Bu, bizim o zaman (sayıca) az olmamızdan mıdır?” Dedi ki: **“Bilakis siz o zaman çok olursunuz, velakin selin köpüğü gibi bir köpük (ağırlığında) olursunuz. Allah mutlaka düşmanlarınızın göğüslerinden sizin heybetinizi çıkaracak ve sizin kalplerinize de Vehn atacaktır.”** Birisi dedi ki: “Ya Resulullah, Vehn de nedir?” Dedi ki: **“Dünyayı sevmek ve ölümü kerih görmektir.”** [Ebu Davud, Sevbân’dan tahrîc etmiştir]

O halde dünya sevgisini ve Allah yolundaki ölümü kerih görmeyi nefsimizden çıkarıp atalım ve Resulullah [Sallallahu Aleyhi ve Sellem]’in, bu zorba diktatörlüğün ardından **Raşidi Hilafet**’in geri dönmesiyle ilgili müjdesini gerçekleştirmek için ciddiyetle çalışalım. Zira Sallallahu Aleyhi ve Sellem, şöyle buyurmuştur:

تَمَّ تَكُونُ مَلَكًا جَبَرِيَّةً فَتَكُونُ مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ تَكُونَ ثُمَّ يَرْفَعُهَا إِذَا شَاءَ أَنْ يَرْفَعَهَا ثُمَّ تَكُونُ خَلِيفَةً عَلَى مَنَاجِ النُّبُوَّةِ ثُمَّ سَكَتَ **“Sonra Zorba Diktatörlük olacaktır. Böylece Allah’ın olmasını dilediği kadar olacak, sonra kaldırmayı dilediğinde onu da kaldıracaktır. Sonra (yeniden) Nübüvvet Minhâcî üzere [Râşidî] Hilâfet olacaktır.”** Sonra sükut etti. [Ahmed tahrîc etti]